

Pozmeňujúci návrh 1**Gilles Lebreton, Angelo Ciocca, Paola Ghidoni, Elena Lizzi**

v mene skupiny ID

Správa**A9-0281/2023****Emma Wiesner**Európska stratégia v oblasti bielkovín
(2023/2015(INI))**Návrh uznesenia (článok 181 ods. 3 rokovacieho poriadku), ktorým sa nahrádza návrh nelegislatívneho uznesenia A9-0281/2023****Uznesenie Európskeho parlamentu o európskej stratégii v oblasti bielkovín***Európsky parlament,*

- so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. apríla 2018 o Európskej stratégii podpory bielkovinových plodín – podporovanie produkcie bielkovinových plodín a strukovín v európskom poľnohospodárskom odvetví¹,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 24. marca 2022 o potrebe naliehavého akčného plánu EÚ na zabezpečenie potravinovej bezpečnosti v EÚ aj mimo nej v súvislosti s ruskou inváziou na Ukrajinu²,
 - so zreteľom na oznámenie Komisie z 15. novembra 2022 s názvom Budovanie silného a udržateľného odvetvia rias v EÚ (COM(2022)0592),
 - so zreteľom na články 119, 120, 168 a 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
 - so zreteľom na správu Komisie z 22. novembra 2018 o rozvoji rastlinných bielkovín v Európskej únii (COM(2018)0757),
 - so zreteľom na stanovisko Výboru pre rybárstvo,
 - so zreteľom na správu Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (A9-0281/2023),
 - so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,
- A. keďže bielkoviny sú nevyhnutné tak pre ľudí, ako aj pre zvieratá, a preto sú nevyhnutnou súčasťou každodenne konzumovaných potravín a krmív;
- B. keďže pandémie COVID-19 a ruská invázia na Ukrajinu mali významný vplyv na európsky a celosvetový obchod, pričom zdôraznili, že EÚ musí diverzifikovať svoje potravinové a krmivové dodávateľské reťazce s cieľom zvýšiť svoju autonómiu a znížiť

¹ Ú. v. EÚ C 390, 18.11.2019, s. 2.

² Ú. v. EÚ C 361, 20.9.2022, s. 2.

svoju závislosť od vstupov len od jedného alebo niekoľkých zahraničných dodávateľov a posilniť domácu produkciu rastlinných bielkovín a celkovú odolnosť odvetvia bielkovín v EÚ;

- C. keďže EÚ produkuje 77 % kŕmnych bielkovín, ktoré používa (tento podiel sa zvyšuje na 96 % v prípade kŕmív s nízkym obsahom bielkovín a 89 % v prípade kŕmív so stredným obsahom bielkovín); keďže však len 29 % surovín s vysokým obsahom bielkovín, ktoré sú potrebné na vyváženú kŕmu, pochádza z EÚ; keďže v dôsledku toho je EÚ vo veľkej miere závislá od dovozu rastlinných výrobkov s vysokým obsahom bielkovín z krajín mimo EÚ, v dôsledku čoho je EÚ závislá od dovozu sójových bôbov a múčky zo Spojených štátov a Južnej Ameriky;
- D. keďže aj keď sa produkcia bielkovinových plodín v EÚ za posledných 10 rokov zlepšila, naďalej pretrvávajú výrazný nedostatok domácej produkcie, čím sa upevňuje silná závislosť EÚ od dovozu plodín bohatých na bielkoviny z krajín mimo EÚ;
- E. keďže strukoviny a trávne porasty pomáhajú udržiavať a zlepšovať kvalitu a úrodnosť pôdy, zvyšovať biodiverzitu, viazať uhlík a dusík a prispievajú k zadržiavaniu vody; keďže strukoviny možno pestovať s menším množstvom chemických hnojív vďaka ich symbióze s pôdnymi baktériami; keďže napriek nízkej hospodárskej ziskovosti pestovanie strukovín pozitívne prispieva k zmierneniu klimatických zmien a iných vplyvov na životné prostredie, ako aj k zníženiu tlaku buriny;
- F. keďže nové šľachtiteľské techniky by mohli zohrávať kľúčovú úlohu pri zvyšovaní ziskovosti zvyšovaním výnosov, zvyšovaním obsahu a kvality bielkovín, umožnením prispôsobenia plodín regionálnym podmienkam a zvyšovaním ich odolnosti voči poveternostným podmienkam a patogénom;
- G. keďže spoločná poľnohospodárska politika (SPP) umožňuje podporu pestovania bielkovinových plodín a trávnych porastov;
- H. keďže spracúvanie bielkovinových plodín a trávnych porastov vytvára vedľajšie produkty, ktoré sa môžu využívať na rôzne účely, napríklad na hnojivá alebo kŕmivá; keďže hospodárske zvieratá produkujú cenné hnojivo ako vedľajší produkt, čo podporuje odolnosť výroby potravín; keďže dusík potrebný na pestovanie plodín pochádza najmä zo syntetických hnojív, ktorých výroba je nákladná a energeticky náročná; keďže v rámci systémov hospodárenia s maštalným hnojom, ako aj bezpečného používania čistiarenskeho kalu zvyšujú materiály na báze dusíka získaného z hnoja (RENURE – REcovered Nitrogen from manURE) efektívnosť využívania zdrojov;
- I. keďže chov zvierat môže vytvárať vysoko biologicky dostupné bielkoviny pre ľudskú výživu; keďže zdravá strava je založená na rozmanitosti a rovnováhe, čo u väčšiny ľudí zahŕňa aj konzumáciu mäsa;
- J. keďže výroba všetkých druhov poľnohospodárskych plodín vrátane bielkovinových plodín produkuje biomasu, ktorá je pre ľudí väčšinou nejedlá (1 kilogram rastlinných bielkovín vytvára približne 3 až 5 kilogramov biomasy, ktorá je jedlá len pre prežúvavce);

- K. keďže spotreba miestnych a udržateľne vyrábaných živočíšnych bielkovín prispieva k potravinovej bezpečnosti EÚ a posilňuje životaschopnosť európskych vidieckych oblastí; keďže živočíšne bielkoviny sa vyrábajú v EÚ podľa jedných z najprísnejších noriem udržateľnosti na svete, pričom sa zohľadňujú dobré životné podmienky zvierat, klíma a životné prostredie; keďže živočíšne bielkoviny sú dôležitou zložkou vyváženej stravy; keďže chov hospodárskych zvierat v EÚ je vo veľkej miere závislý od dovozu plodín s vysokým obsahom bielkovín, ktoré sa pestujú na ornej pôde mimo EÚ;
- L. keďže posilnenie európskej potravinovej odolnosti a bezpečnosti konzumáciou živočíšnych bielkovín vyrobených v EÚ prispieva k udržateľnejšej výrobe na celom svete a odmeňuje know-how a excelentnosť európskych chovateľov, ktorých príjmy zriedka odrážajú ich úsilie o zohľadnenie dobrých životných podmienok zvierat, odolnosti voči antimikrobiálnym látkam, zachovania krajiny a kultúrneho dedičstva, pričom sú odhodlaní vyrábať vysokokvalitné mäso za dostupné ceny;
- M. keďže bielkoviny živočíšneho pôvodu poskytujú vysokokvalitné bielkoviny a sú biologicky najdostupnejším zdrojom bielkovín pre ľudí, čo je zvlášť dôležité pre plodnosť žien, ich zdravie a zdravie detí, dospelých a starších alebo krehkých osôb; keďže tradičná konzumácia živočíšnych bielkovín vo forme mäsa, syra alebo mlieka je súčasťou kultúrneho dedičstva európskeho kontinentu; keďže táto zvyklosť významne prispieva k hrubému domácomu produktu členských štátov EÚ;
- N. keďže extenzívna živočíšna výroba, najmä vo vzdialených a horských oblastiach, je veľmi udržateľná činnosť a pomáha zabezpečiť, aby tieto oblasti zostali obývané;
- O. keďže udržateľné bielkoviny z vodných zdrojov a akvakultúry môžu prispieť k celosvetovej potravinovej bezpečnosti, výžive a zdravej a vyváženej strave; keďže intenzívna akvakultúra, najmä mimo EÚ, môže byť často spojená s rôznymi negatívnymi environmentálnymi vplyvmi, napríklad v dôsledku používania chemikálií alebo antibiotík; keďže riasy môžu pomôcť znížiť negatívny vplyv akvakultúry na životné prostredie;
- P. keďže nariadenie (EÚ) 2015/2283³ umožnilo používanie hmyzu na ľudskú výživu napriek tomu, že štúdia Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín, ktorú zadala samotná Komisia, varuje pred významnými potenciálnymi zdravotnými rizikami; dôrazne odporúča, aby sa okrem iného uskutočnil ďalší výskum a zhromažďovali údaje o ľudských patogénnych parazitoch a kontaminantoch; keďže v tejto oblasti sa zatiaľ nevykonala dostatočný výskum a potrebné údaje sa zatiaľ nezhrmáždili;
- Q. keďže trh s udržateľne vyrábanými bielkovinami, najmä rastlinnými a živočíšnymi bielkovinami, sa v posledných rokoch rozvinul; keďže výroba týchto bielkovín vytvára pre európskych poľnohospodárov a výrobcov potravín veľa príležitostí; keďže rastlinné bielkoviny sa už tešia vysokému a rastúcemu dopytu a prijatiu zo strany spotrebiteľov a ťažia z technologickej vyspelosti;

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2283 z 25. novembra 2015 o nových potravinách, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011, ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 258/97 a nariadenie Komisie (ES) č. 1852/2001 (Ú. v. EÚ L 327, 11.12.2015, s. 1).

- R. keďže spotrebiteľia požadujú väčšiu transparentnosť a informácie o udržateľnosti potravín a dobrých životných podmienkach zvierat; keďže neexistujú žiadne dobrovoľné štandardizované označenia alebo vyhlásenia o výrobku, ktoré by osvedčovali environmentálnu udržateľnosť bielkovín určených na ľudskú spotrebu alebo na výživu zvierat alebo dobré životné podmienky zvierat;
- S. keďže uplatňovanie prístupu založeného na hodnotovom reťazci je dôležité pre vytvorenie pridanej hodnoty v udržateľne vyrábaných bielkovinách, najmä rastlinných bielkovinách, pretože výroba výrobkov s vysokou pridanou hodnotou pochádzajúcich z miestnych zdrojov posilňuje hodnotový reťazec a podnecuje poľnohospodárov, aby investovali;
- T. keďže výskum a inovácie v oblasti udržateľnej výroby všetkých zdrojov bielkovín musia zahŕňať poľnohospodárov; keďže výskum a inovácie by sa mali viac zameriavať na rastlinné a živočíšne bielkoviny, pretože súkromný aj verejný výskum a inovácie v EÚ sa v posledných desaťročiach zameriavali najmä na obilniny a olejnaté semená;
- U. keďže všeobecná odborná príprava a prenos znalostí dosiahne len približne 10 % poľnohospodárskych podnikov v EÚ; keďže je mimoriadne dôležité ďalej investovať do odbornej prípravy a poradenských služieb pre poľnohospodárov s cieľom šíriť know-how o bielkovinových plodinách a najlepšie postupy a propagovať pestovanie trávnych porastov a získavanie bielkovín z alternatívnych zdrojov;

Jasná potreba komplexnej stratégie EÚ v oblasti bielkovín na využitie potenciálu bielkovín

1. vyzýva Komisiu, aby urýchlene predložila komplexnú a ambicióznú stratégiu EÚ v oblasti bielkovín, ktorá pokryje udržateľnú produkciu rastlinných a živočíšnych bielkovín a ktorá bude zahŕňať účinné opatrenia na zvýšenie európskej autonómie v oblasti bielkovín v krátkodobom, strednodobom a dlhodobom horizonte; zdôrazňuje, že produkcia bielkovinových plodín a rastlinných bielkovín by mala byť prioritou s cieľom zaručiť európsku potravinovú bezpečnosť;
2. domnieva sa, že orientačný plán EÚ v oblasti bielkovín by mal byť založený na:
 - a) vízii strategickej a udržateľnej produkcie bielkovín v EÚ a strategických a udržateľných obchodných tokov, ktoré zodpovedajú našim potrebám a požiadavkám;
 - b) akčnom pláne na zvýšenie produkcie a spotreby rastlinných bielkovín v EÚ;
 - c) lepších podmienkach pre výrobu rastlinných aj živočíšnych bielkovín v EÚ;
 - d) rozvoji hospodársky a environmentálne zdravých systémov bielkovín pre potraviny a krmivá;
 - e) holistickom prístupe, ktorý musí zahŕňať poľnohospodárov spolu s celým potravinovým hodnotovým reťazcom, pričom sa podľa potreby zohľadní možná pridaná hodnota obehového hospodárstva;
 - f) konkrétnych vedecky podložených politických opatreniach na podporu rozvoja

udržateľne vyrábaných bielkovín a inovácií a výskumu v tejto oblasti;

Vízia väčšej produkcie bielkovín v EÚ

3. zdôrazňuje, že z geopolitického a strategického hľadiska, ako aj v záujme zaistenia potravinovej bezpečnosti je potrebné výrazne posilniť európsku úroveň odolnosti v kľúčových odvetviach, ako sú dodávky potravín a krmív, a to čo najväčším znížením závislosti od poľnohospodárskych výrobkov a zdrojov len od jedného alebo niekoľkých dodávateľov prostredníctvom silnejšej domácej výroby, pričom sa posilní konkurencieschopnosť EÚ, aby sa zabránilo koncentrácii trhov v rukách len niekoľkých kľúčových aktérov; zdôrazňuje preto, že EÚ musí zintenzívniť produkciu rastlinných bielkovín a že to možno dosiahnuť len postupne, ak sa poľnohospodári a trhy dokážu zodpovedajúcim spôsobom prispôsobiť;
4. zdôrazňuje, že udržateľná, diverzifikovaná a domáca produkcia bielkovín sa musí uznať za kľúčový aspekt potravinového a krmivového systému EÚ, aby sa zabezpečila dostatočná dostupnosť bezpečných a vysokokvalitných potravín a krmív a zachovali sa funkčné a odolné potravinové dodávateľské reťazce a obchodné toky; zdôrazňuje význam dosiahnutia cieľa udržateľnejšieho a diverzifikovanejšieho zásobovania bielkovinami v potravinovom systéme EÚ;
5. domnieva sa, že pestovanie bielkovinových rastlín a trávnych porastov môže mať významný prínos pre kvalitu pôdy, životné prostredie a biodiverzitu a že za určitých podmienok majú potenciál obmedziť vstupy, ako sú hnojivá a prípravky na ochranu rastlín; poukazuje na to, že extenzívny chov hospodárskych zvierat na trávnych porastoch zodpovedá aj prirodzeným výživovým potrebám zvierat a môže mať pozitívny vplyv na životné prostredie a prispieť k zmierneniu zmeny klímy; zdôrazňuje význam obilnín a trávnych porastov, najmä trávnatých a d'atelinových pasienkov, ako zdroja krmiva pre chov dobytka; domnieva sa, že členské štáty by mohli zvážiť zavedenie ekoschém pre strukoviny a trávne porasty a vytvorenie osobitných fondov pre bielkovinové rastliny, čo sa už v niektorých členských štátoch uskutočnilo; zdôrazňuje, že extenzívna živočíšna výroba, najmä vo vzdialených a horských oblastiach, je trvalo udržateľnou činnosťou a poskytuje miestnemu obyvateľstvu ďalšie stimuly na život v týchto oblastiach;
6. poukazuje na to, že cenný orientačný plán v oblasti bielkovín by mal prispieť k európskej bielkovinovej sebestačnosti a k odolnosti a príjmom európskych poľnohospodárov a vidieckych oblastí; uznáva potenciálnu úlohu zdrojov bielkovín v obehovom hospodárstve; domnieva sa, že zohľadnenie možnej obehovosti vedľajších produktov a odpadu a zabezpečenie produkcie všetkých dostupných druhov bielkovín, najmä rastlinných a živočíšnych bielkovín, môže prispieť k zachovaniu vysokej úrovne ľudského zdravia, ako aj k uľahčeniu prechodu na čestnejšie potravinové systémy a zároveň zlepšiť cenovú dostupnosť potravín; pripomína možnú zlučiteľnosť udržateľného chovu hospodárskych zvierat a pestovania plodín;
7. domnieva sa, že rozvoj produkcie rastlinných bielkovín v súlade s bežnými európskymi normami a postupmi, ako aj zvýšenie ziskovosti živočíšnej výroby pri súčasnom zachovaní jej udržateľnosti prostredníctvom opatrení, ako je zvýšenie obehovosti hodnotových reťazcov potravín a krmív, sú účinnými spôsobmi riešenia mnohých

výziev, ktorým čelíme, ako je premiestňovanie výroby a nadmerný rybolov mimo EÚ; domnieva sa, že poľnohospodári by mohli zohrávať kľúčovú úlohu pri budovaní odolného bielkovinového systému, ak by boli riadne podporovaní; uznáva, že výroba bielkovín si vyžaduje holistický prístup k udržateľným a odolným potravinovým systémom;

8. domnieva sa, že dovážané výrobky by mali spĺňať porovnateľné normy udržateľnosti s cieľom umožniť výrobcom z EÚ, aby boli konkurencieschopnejší, a zabrániť premiestňovaniu výroby z EÚ do zahraničia;
9. je presvedčený, že zaistenie potravinovej bezpečnosti EÚ je základným cieľom, ktorý si vyžaduje rovnaké podmienky a rozhodnú podporu európskeho poľnohospodárskeho odvetvia; varuje pred akýmkoľvek pokusom o zníženie počtu hospodárskych zvierat, čo by bolo kontraproduktívne;

Lepšie podmienky pre produkciu bielkovín v EÚ

10. zdôrazňuje, že potravinová bezpečnosť, a tým aj produkcia bielkovín, začína u poľnohospodárov podporovaných rybármi a akvakultúrnymi chovateľmi, ktorí preto musia byť stredobodom stratégie, keďže sú kľúčom na budovanie odolného bielkovinového systému; zdôrazňuje, že ziskové poľnohospodárstvo, potravinárske odvetvie a odvetvie krmív sú nevyhnutným predpokladom na silný sektor bielkovín v EÚ; vyzýva preto členské štáty, aby preskúmali príležitosti, ktoré by pomohli vytvoriť ziskový obchodný model pre poľnohospodárov s cieľom pomôcť im premeniť ich menej ziskové plodiny na atraktívne potraviny a krmivá zvýšením odolnosti plodín a výnosov a kvality bielkovín;
11. zdôrazňuje, že európske poľnohospodárstvo a podniky sa musia stať konkurencieschopnejšími v oblasti bielkovín pre potraviny a krmivá a že odvetvie poľnohospodárstva je závislé od udržateľných a cenovo dostupných vstupov, ako sú energia, krmivá, kŕmne doplnkové látky, dobrý rastlinný materiál, hnojivá a pôda dobrej kvality; zastáva názor, že v záujme zvýšenia konkurencieschopnosti európskych producentov bielkovín je potrebné zvýšiť stimuly a znížiť zbytočnú regulačnú záťaž produkcie bielkovín;
12. uznáva význam kŕmnych doplnkových látok pre zlepšenie trávenia bielkovín a zabezpečenie správnych stratégií kŕmenia a zmien v zložení krmív; zdôrazňuje, že obdobie povoľovania kŕmnych doplnkových látok sa musí skrátiť a musí sa umožniť väčšia flexibilita; zdôrazňuje, že pri procese obnovovania povolení nesmie hroziť riziko postupného vyradovania účinných doplnkových látok;
13. pripomína, že bez kvalitných rastlinných materiálov nebude možné zvýšiť produkciu rastlinných bielkovín; pripomína, že nové šľachtiteľské techniky poskytnú veľké možnosti vývoja regionálne prispôbených rastlín a druhov optimalizovaných pre európske podmienky, a to aj podmienky v najvzdialenejších regiónoch; domnieva sa, že je potrebný ďalší výskum a vývoj v oblasti obilnín, bielkovinových rastlín a tráv s cieľom zvýšiť ich výživovú hodnotu, lepšie ich prispôbiť miestnym podmienkam a zvýšiť ich odolnosť proti prírodným hrozbám;
14. vyzýva na rýchle prijatie rámca prispôbeného novým šľachtiteľským technikám, aby

sa umožnil rýchlejší vývoj nových a odolných odrôd rastlín vrátane bielkovinových plodín;

15. domnieva sa, že kontrola škodcov a patogénov zohráva kľúčovú úlohu pri úspešnej úrode bielkovinových plodín, a že je preto veľmi dôležité monitorovanie a vedecký výskum výskytu, vývoja a šírenia týchto škodcov a patogénov; uznáva, že vývoj účinných opatrení na zníženie hospodárskych škôd spôsobených týmito škodcami a patogénmi a vývoj alternatívnych opatrení s použitím technických inovácií, ako je presné poľnohospodárstvo, robotizácia, užitočný hmyz alebo pesticídy s nízkym rizikom, sú dôležité na zlepšenie celkovej európskej produkcie bielkovín; varuje pred prijatím záväzných cieľov v oblasti znižovania používania pesticídov, ktoré by mohli obmedzovať výnosy a príjmy, a tým aj atraktívnosť produkcie bielkovín;
16. domnieva sa, že zúrodňovanie trávnych porastov využitím hnoja prispieva k bielkovinovej sebestačnosti poľnohospodárov; domnieva sa, že správne hnojená tráva zostáva zďaleka najlacnejším, najefektívnejším a najudržateľnejším zdrojom bielkovín pre prežúvavce; vyzýva Komisiu, aby so zreteľom na už vykonané environmentálne posúdenia bezodkladne navrhla strednodobé a dlhodobé politické opatrenia na uzavretie kolobehu živín, napríklad tým, že umožní používanie alternatívnych organických produktov, ako je zhodnotený dusík z digestátu, biologický odpad, iné výrobky z hnoja (RENURE) a odpad z potravinárskeho priemyslu, a to tak, že ich klasifikuje ako náhradu za chemické hnojivá; vyzýva Komisiu, aby tak urobila na základe vedeckých kritérií a podporovala to ako príležitosť pre poľnohospodárov, aby znížili svoju závislosť od chemických hnojív a zvýšili obehovosť v poľnohospodárskych podnikoch a udržateľnú živočíšnu výrobu prostredníctvom zhodnocovania a opätovného využívania zvyškov, ako je hnoj;
17. pripomína, že výroba biometánu, bioplynu, biopalív alebo iných chemikálií biologického pôvodu, ktoré využívajú toky biologického odpadu, by mohla byť faktorom, ktorý prispeje k ziskovejšej výrobe zabezpečením významných dodatočných zdrojov príjmov, ktoré zvyšujú hodnotu plodín bohatých na bielkoviny, a tak by posilnili obchodnú opodstatnenosť ich pestovania poľnohospodármi; zdôrazňuje, že zvýšenie výroby rastlinných bielkovín pre potraviny a krmivá by mohlo viesť k viacerým spôsobom využívania vedľajších produktov na výrobu bioenergie, a tak umožniť získanie vyššej ekonomickej hodnoty z produkcie bielkovinových plodín;
18. uznáva, že vývoj, pestovanie a využívanie plodín bohatých na bielkoviny si často vyžaduje nové postupy hospodárenia a spoluprácu medzi poľnohospodármi; domnieva sa, že by sa mala analyzovať možnosť uznania nových organizačných štruktúr v rámci SPP;
19. zdôrazňuje, že v záujme zvýšenia investícií do zdravšej pôdy a nových postupov striedania plodín musia byť dlhodobé ciele doplnené hodnotením služieb poskytovaných spoločnosti;

Zabezpečenie riadneho a funkčného odvetvia bielkovín uznaním komplementárnej úlohy rastlinných aj živočíšnych bielkovín v systéme

20. zdôrazňuje veľký potenciál a pridanú hodnotu miestne produkovaných rastlinných a živočíšnych bielkovín a skutočnosť, že udržateľný rozvoj tohto odvetvia bude prínosom

pre európskych poľnohospodárov, kvalitu pôdy, cykly živín, biodiverzitu a ľudské zdravie a má strategický význam pre európsku potravinovú bezpečnosť;

21. zdôrazňuje, že politiky musia vytvoriť rovnaké podmienky pre všetky zainteresované strany a produkty a že spotreba bielkovín musí byť cenovo dostupnejšia; podporuje politické opatrenia, ktoré spotrebiteľom umožňujú porovnávať zemepisný pôvod výrobkov vrátane spracovaných potravín a dobré životné podmienky zvierat pri ich výrobe;
22. zdôrazňuje význam objemového krmiva, napríklad z trávnych porastov alebo zmesi tráv a ďateliny, najmä v kombinácii so živočíšnou výrobou, ako zdroja bielkovín, ako aj pozitívne vedľajšie prínosy trávnych porastov pre biodiverzitu; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby využili nástroje SPP, napríklad ekoschémy, na stimulovanie poľnohospodárov k pestovaniu týchto zdrojov bielkovín; zdôrazňuje, že chov prežúvavcov je účinným spôsobom premeny trvalých trávnych porastov na potraviny na ľudskú spotrebu;
23. pripomína, že produkcia živočíšnych bielkovín využívajúca ako krmivo nejedlé zdroje, napríklad krmoviny a vedľajšie produkty zo spracovania bielkovinových rastlín, výrazne prispieva k obmedzeniu potravinového odpadu, poskytuje významnú pridanú hodnotu k výrobe bielkovinových rastlín a je takisto kľúčová pre zabezpečenie dynamických vidieckych oblastí, riadenie krajiny a ochranu životného prostredia;
24. nabáda na produkciu sójových bôbov v Európskej únii ako zdroja rastlinných bielkovín, ktorý by sa mohol podporovať prostredníctvom investícií do výskumu a vývoja s cieľom zlepšiť kvalitu a výnos plodín; upozorňuje na potrebu zabezpečiť prístup k financovaniu a potrebu dodatočnej podpory pre poľnohospodárskych výrobcov vrátane malých výrobcov s cieľom zvýšiť produkciu sójových bôbov v EÚ; považuje za potrebné identifikovať a podporovať najlepšie poľnohospodárske postupy pestovania sójových bôbov v EÚ vrátane využívania udržateľných výrobných technológií a dodržiavania pravidiel ochrany životného prostredia; upozorňuje na potrebu znížiť závislosť od sóje z krajín mimo EÚ v krmivách;
25. zdôrazňuje, že výskumné programy by sa mali zamerať na rastlinné bielkovinové plodiny, ktoré sú vhodné pre európsku klímu, pestovateľské podmienky a výživové zvyky a ktoré možno integrovať do existujúcich poľnohospodárskych systémov; je presvedčený, že je dôležité podporovať poľnohospodárov pri tomto prechode, odstraňovať prekážky vstupu na tento trh a pomáhať poľnohospodárom využívať výhody týchto nových hodnotových reťazcov;
26. vyzýva na intenzívnejší výskum a vývoj odrôd plodín s krátkym produkčným cyklom, ktoré poskytujú dodatočné zdroje bielkovín a sú vhodné ako medziplodiny v rámci existujúcich plánov striedania plodín;
27. nabáda členské štáty, aby využili všetky dostupné stimuly SPP na zvýšenie pestovania strukovín, a to vrátane viazanej podpory, agroenvironmentálnych opatrení, poradenských služieb a nových odvetvových programov; domnieva sa, že okrem toho by k stimulácii produkcie v EÚ pri súčasnom rešpektovaní európskych stravovacích návykov mohli významne prispieť propagačné kampane na zvýšenie dopytu po strukovinách určených na výživu;

28. uznáva veľký potenciál konopy ako udržateľnej bielkovinovej plodiny a potrebu uľahčiť jej pestovanie a spracovanie na potraviny a krmivo;
29. zdôrazňuje význam uplatňovania noriem udržateľnosti na dovážané výrobky, a tým ochrany konkurencieschopnosti európskych výrobcov a zabezpečenia transparentnosti informácií pre spotrebiteľov;
30. zdôrazňuje, že európske odvetvie rybníctva poskytuje dôležitý zdroj udržateľných vysokokvalitných bielkovín na ľudskú spotrebu v podobe čerstvých rýb; zdôrazňuje, že životaschopnosť odvetvia rybníctva sa musí zlepšiť opatreniami na poskytnutie pomoci rybárom, ktorí okrem prudkého nárastu cien energií už desaťročia čelia nekonečnému zvyšovaniu regulačného zaťaženia EÚ;
31. zdôrazňuje úlohu európskych odvetví rybolovu a akvakultúry pri zaisťovaní potravinovej bezpečnosti a poskytovaní výživy založenej na zdravých a vysokokvalitných bielkovinách; zdôrazňuje, že ich produkty môžu zohrávať dôležitú úlohu pri budovaní udržateľného potravinového systému; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že sa v nadchádzajúcej európskej stratégii v oblasti bielkovín uzná úloha odvetví rybolovu a akvakultúry a možnosť zlepšenia životných podmienok zvierat v odvetví akvakultúry, čo môže viesť k menšiemu počtu ochorení, menšiemu používaniu antibiotík a zdravším ekosystémom, a zároveň sa uzná, že v EÚ sa už dosiahli prísne normy udržateľnosti; zdôrazňuje význam zapojenia týchto odvetví do rozvoja stratégie v oblasti bielkovín;
32. zdôrazňuje, že EÚ je čistým dovozcom produktov rybolovu a akvakultúry, keďže takmer 60 % celkovej spotreby v EÚ sa dováža; považuje preto za potrebné posilniť hospodársku životaschopnosť európskych odvetví rybolovu a akvakultúry a uznať ich udržateľnosť s prihliadnutím na ich tri rozmery (hospodársky, environmentálny a sociálny), a to s cieľom znížiť rastúcu závislosť EÚ od dovozu; zdôrazňuje význam udržateľných odvetví rybolovu a akvakultúry pri zásobovaní EÚ bielkovinami, a najmä dôležitú úlohu malobjemových a drobných rybníkov, ako aj zberačov mäkkýšov, a to v EÚ aj inde;
33. zdôrazňuje, že pravidelná konzumácia produktov rybolovu a akvakultúry je zásadnou zložkou zdravého stravovania a že konzumácia rýb má vďaka svojim vlastnostiam prospešným pre zdravie srdca veľký potenciál pri zvládaní chorôb súvisiacich so stravovaním, ako sú srdcovo-cievne ochorenia; vyjadruje preto znepokojenie nad poklesom spotreby rýb v EÚ; vyzýva členské štáty, aby vo svojich politikách a programoch zameraných na výživu posilnili úlohu produktov rybolovu a akvakultúry, najmä od miestnych producentov, a to predovšetkým propagáciou konzumácie potravín z vodných živočíchov u konkrétnych skupín, ako sú mladí ľudia, ale aj zavedením alebo zlepšením konzumácie týchto produktov v školách a v rámci programov zameraných na riešenie konkrétnych nedostatkov v oblasti výživy; okrem toho pripomína, že smernica 2006/112/ES⁴ umožňuje členským štátom uplatňovať znížené sadzby DPH na potraviny a súvisiace služby; vyzýva členské štáty, aby túto možnosť využili v prípade výrobkov z rýb vzhľadom na prínosy konzumácie rýb;

⁴ Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 11.12.2006, s. 1).

34. zastáva názor, že udržateľná akvakultúra je dôležitou metódou produkcie bielkovín a že riasy sú dobrým zdrojom bielkovín pre krmivo; poukazuje na potenciál na inováciu a vytváranie nových podnikov vytváraním nových krmív pre ryby s minimálnym vplyvom na biodiverzitu, ako aj na potrebu ďalej znižovať znečisťovanie vody spôsobené akvakultúrou; zdôrazňuje, že ďalší rozvoj a udržateľné inovácie v oblasti výroby rastlinných bielkovín a doplnkových zdrojov bielkovín sú spôsobom, ako účinne riešiť mnohé výzvy v oblasti životného prostredia, ktorým odvetvia rybolovu a akvakultúry v EÚ čelia;
35. zdôrazňuje, že akvakultúra a morská akvakultúra EÚ môžu prispieť oveľa viac ako v súčasnosti k udržateľnej výrobe potravín a poskytovať zdravšie, spravodlivejšie a udržateľnejšie bielkoviny, ktoré sú menej závislé od krmiva na báze rýb a ktoré nevyužívajú krmivo pochádzajúce z výroby rybej múčky a rybieho oleja, pri ktorej sa používajú úlovky z nezákonného, neregulovaného a nenahláseného rybolovu;
36. domnieva sa, že všetky potenciálne zdroje bielkovín určené na výživu zvierat by sa mali zväziť s náležitým ohľadom na prirodzené potravinové reťazce za predpokladu, že spĺňajú prísne bezpečnostné normy; je znepokojený vysokými energetickými požiadavkami veľkochovu hmyzu a zdôrazňuje, že je potrebné analyzovať environmentálne, zdravotné, sociálne a hospodárske účinky tohto postupu a jeho účinky na dobré životné podmienky zvierat;
37. odmieta používanie hmyzu na ľudskú spotrebu, ako aj myšlienku, že hmyz by mohol byť životaschopným zdrojom bielkovín; varuje pred neoznačeným používaním hmyzu alebo vedľajších produktov hmyzu ako zdroja bielkovín určených na ľudskú spotrebu, najmä v spracovaných potravinách; vyzýva členské štáty, aby zaviedli povinný systém označovania potravín, ktoré obsahujú hmyz alebo vedľajšie produkty hmyzu, s cieľom splniť legitímne očakávania európskych spotrebiteľov v oblasti transparentnosti;
38. vyzýva Komisiu, aby predložila komplexné posúdenie vplyvu rizík nových potravín na európsky poľnohospodársky model, spoločnosť, ľudské zdravie, životné prostredie a hospodárstvo; zdôrazňuje, že by sa mala zohľadniť zásada predbežnej opatrnosti;
39. vyjadruje znepokojenie nad etickými, sociálnymi, environmentálnymi a hospodárskymi aspektmi potravín na báze buniek, ktoré sa vyrábajú kultiváciou buniek izolovaných z rastlín a zvierat; pripomína, že nariadenie o nových potravinách⁵ nie je vhodné na daný účel; domnieva sa preto, že potraviny na báze buniek nesmú byť na európskom trhu povolené;

Celostný prístup, ktorý zahŕňa celý potravinový hodnotový reťazec

40. zdôrazňuje, že na preklopenie súčasných rozdielov medzi poľnohospodármi, spracovateľmi a maloobchodníkmi je potrebná lepšia koordinácia a spolupráca medzi zainteresovanými stranami dodávateľského reťazca v rámci celého hodnotového reťazca; zdôrazňuje, že by sa mala aktívne podporovať silnejšia kolektívna spolupráca

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2283 z 25. novembra 2015 o nových potravinách, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011, ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 258/97 a nariadenie Komisie (ES) č. 1852/2001 (Ú. v. EÚ L 327, 11.12.2015, s. 1).

medzi všetkými subjektmi, najmä prostredníctvom organizácií poľnohospodárov a poľnohospodárskych družstiev, s cieľom vytvoriť reťazce s vyššou pridanou hodnotou;

41. v tejto súvislosti vyzýva členské štáty a zainteresované strany, aby využívali všetky dostupné pravidlá obsiahnuté v nariadení o spoločnej organizácii trhov s poľnohospodárskymi výrobkami⁶ s cieľom podpory efektívnych a inovatívnych reťazcov; vyzýva zainteresované strany, aby vypracovali zmluvy s cieľom dlhodobo plánovať výrobu; domnieva sa, že organizácie výrobcov, najmä družstvá, ako aj medziodvetvové organizácie, zohrávajú kľúčovú úlohu pri štruktúrovaní a posilňovaní bielkovinových hodnotových reťazcov;
42. zdôrazňuje význam prijatia spotrebiteľmi a informovania spotrebiteľov; zdôrazňuje, že produkcia rastlinných bielkovín musí spĺňať očakávania spotrebiteľov, čo znamená ďalšie zlepšovanie týchto bielkovín z hľadiska chuti, štruktúry, výživovej hodnoty a ceny;
43. domnieva sa, že v záujme splnenia očakávaní spotrebiteľov a zabezpečenia transparentnosti nesmú pojmy používané na označovanie a uvádzanie mäsa na trh v Európe nikdy umožňovať označovanie alebo reklamu potravín ako mäsa, ak nie sú založené na živočíšnych bielkovinách, pričom treba mať na pamäti, že pre ľudí nie je hmyz mäsom;
44. domnieva sa, že spotrebiteľia majú čoraz viac znalostí o potravinách, ktoré konzumujú, a spôsobe ich výroby; opakuje svoju výzvu, aby sa spotrebiteľom sprístupňovalo viac informácií o metódach výroby a zabíjania používaných pri výrobe mäsa, a to s cieľom prispieť k spravodlivému, miestnemu a zdravému potravinovému systému, ktorý dbá na dobré životné podmienky zvierat; víta konkrétny zámer Komisie rozšíriť požiadavku povinného označovania pôvodu alebo zemepisných označení na ďalšie výrobky; vyzýva členské štáty, aby vypracovali a zaviedli povinný systém označovania na uvádzanie metód zabíjania používaných pri mäsových výrobkoch;
45. zdôrazňuje, že objem rastlinných bielkovín vyprodukovaných udržateľným spôsobom v EÚ sa nezvýši bez dopytu na trhu alebo primeraných ziskov pre poľnohospodárov; domnieva sa, že cieleňá verejná podpora, ako sú ekoschémy, by mohla zvýšiť ziskovosť pestovania plodín; naliehavo vyzýva účastníkov trhu, aby vyvinuli techniky na určovanie obsahu a kvality bielkovín v obilninách, bielkovinových rastlinách a krmivách s cieľom lepšie odzrkadľovať hodnotu bielkovinového obsahu; zdôrazňuje, že väčšia transparentnosť trhu môže zlepšiť fungovanie trhu, znížiť množstvo odpadu a priniesť väčšiu obehovosť v potravinárskom odvetví; domnieva sa, že politické stratégie a legislatívne rámce by mali poskytovať stimuly na týchto trhoch; zdôrazňuje, že produkcia rastlinných bielkovín s nižším obsahom bielkovín má popri produkcii plodín s vysokým obsahom bielkovín naďalej zásadný význam a že rozvoj týchto zdrojov by sa mal riadiť zásadou pozitívnej hmotnostnej bilancie sušiny a bielkovín;
46. domnieva sa, že potravinársky priemysel je neoddeliteľnou súčasťou obehového

⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671).

hodnotového reťazca bielkovín, pretože umožňuje získať vyššiu hodnotu z bielkovinových plodín; zdôrazňuje potrebu zvýšiť kapacitu spracovania rastlinných bielkovín; domnieva sa, že je dôležité, aby spracovateľské odvetvie zmapovalo svoje toky odpadu, aby ich bolo možné kvantifikovať;

47. zdôrazňuje, že treba prijať opatrenia na všetkých úrovniach na zvýšenie udržateľnej produkcie bielkovín, najmä domácej výroby rastlinných bielkovín, a to prostredníctvom podpory poľnohospodárov, najmä malých a stredných poľnohospodárskych podnikov a rodinných poľnohospodárskych podnikov; vyzýva preto členské štáty, aby vytvorili a zvýšili podporu investícií a výskumu na systémovej, podnikovej a výrobnjej úrovni;
48. domnieva sa, že verejné obstarávanie by malo stimulovať miestnu produkciu bielkovín;

Konkrétne politické opatrenia

49. vyzýva Komisiu, aby predložila správu o potravinovej bezpečnosti, ako aj tieto politické opatrenia:
 - a) vedecký a technický usmerňovací dokument, ktorý doplní administratívny usmerňovací dokument o príprave a predkladaní žiadostí o nové potraviny s cieľom objasniť postup povoľovania a zároveň zabezpečiť najvyššie záruky a normy bezpečnosti potravín a riadne hodnotenie potenciálnych rizík pre ľudskú spotrebu v súlade so zásadou predbežnej opatrnosti;
 - b) kombináciu usmernení SPP, ktoré poskytnú stabilný rámec, pružné postupy hospodárenia a stimuly na produkciu plodín bohatých na bielkoviny a úrodu plodín z trávnych porastov a strukovín, ktorá je celkovo bohatšia na bielkoviny; produkcia plodín bohatých na bielkoviny by sa mala stimulovať v rámci súčasnej SPP a prostredníctvom ekoschém; Komisia by mala zvážiť možnosť umožniť pestovanie potravinárskych plodín bohatých na bielkoviny na pôde vyňatej z produkcie, ak sú pri tom splnené prísne environmentálne pravidlá;
 - c) štúdiu o výskyte, vývoji a šírení škodcov a patogénov, ktoré ohrozujú úspešnú úrodu bielkovinových plodín;
 - d) jasnú stratégiu financovania výskumu a vývoja na podporu a stimuláciu vývoja doplnkových preventívnych a nápravných opatrení na ochranu rastlín s využitím technických inovácií, ako je presné poľnohospodárstvo, robotika, užitočný hmyz a účinné a bezpečné pesticídy;
 - e) kombináciu usmernení v oblasti verejného obstarávania, ktorá uľahčí spotrebu miestne produkovaných bielkovín a stanovenie miestnych požiadaviek;
 - f) v krátkodobom horizonte dočasnú výnimku s dostatočnou právnou istotou na zabezpečenie toho, aby sa mohol používať dusík získaný z hnoja (RENURE), a v dlhodobom horizonte právne uplatnenie kritérií pre dusík získaný z hnoja vypracovaných Spoločným výskumným centrom na základe vedeckých kritérií, a to

jeho klasifikáciou ako chemického hnojiva podľa smernice o dusičnanoch⁷;

- g) zmenu prílohy III k smernici o dusičnanoch s cieľom uľahčiť využívanie digestátu z biologického odpadu získaného anaeróbnou digesciou maštalného hnoja;
- h) politiky, ktoré zabezpečia, aby dovoz bielkovín spĺňal výrobné a kvalitatívne normy EÚ, pokiaľ ide o vplyv na zdravie a životné prostredie, s cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť výrobcov z EÚ vo vzťahu k výrobcom mimo EÚ; politiky na podporu zlepšenia noriem na celom svete;
- i) analytickú štúdiu o priestore, ktorý je k dispozícii na trhu s bielkovinami;

o

o o

50. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.

Or. en

⁷ Smernica Rady 91/676/EHS z 12. decembra 1991 o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov (Ú. v. ES L 375, 31.12.1991, s. 1).